

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การทำวิจัยในเรื่องนี้ เป็นการศึกษาผลประโยชน์เปรียบเทียบของอุตสาหกรรมนมดิบ และอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่สำคัญ ศึกษาถึงการประหยัดเงินตราต่างประเทศจากการผลิตนมดิบ ขึ้นเป็นวัตถุดิบของผลิตภัณฑ์นม และศึกษาโอกาสความเป็นไปได้ของการใช้น้ำนมดิบใน อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นม ผลของการศึกษาสรุปได้ดังนี้

การพิจารณาถึงผลประโยชน์เปรียบเทียบ (comparative advantage)

การพิจารณาถึงผลประโยชน์เปรียบเทียบของการผลิตนมดิบเพื่อเป็นวัตถุดิบในผลิตภัณฑ์ นมอื่น ๆ โดยพิจารณาจากต้นทุนการใช้ทรัพยากรในประเทศ (domestic resource cost : DRC) และการพิจารณาถึงผลประโยชน์สุทธิที่เกิดขึ้นแก่สังคม (net social profitability : NSP) ผลจากการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลของต้นทุนการใช้ทรัพยากรในประเทศ (DRC) จากการศึกษาดังต้นทุนการใช้ ทรัพยากรในประเทศ หรือการหาค่า DRC ของการผลิตอุตสาหกรรมนมดิบและอุตสาหกรรม ต่อเนื่อง ได้ว่า

อุตสาหกรรมนมดิบ มีค่า DRC เท่ากับ 0.99 เมื่อคำนวณค่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราที่แท้จริง (shadow exchange rate) เท่ากับ 27.7333 บาทต่อดอลลาร์ ค่า DRC ที่ได้สูงกว่าค่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงต่ออัตราแลกเปลี่ยนทางการ (official exchange rate) ซึ่งเท่ากับ 25.71 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประเทศไม่มีความได้เปรียบโดย เปรียบเทียบในการผลิตนมดิบ

อุตสาหกรรมนมสดพาสเจอร์ไรซ์ มีค่า DRC เท่ากับ 0.79 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงต่ออัตราแลกเปลี่ยนทางการ แสดงว่าประเทศมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการแปรรูปนมดิบเป็นนมพร้อมดื่มพาสเจอร์ไรซ์

อุตสาหกรรมนมคั้นรูปพาสเจอร์ไรซ์ มีค่า DRC เท่ากับ 1.29 ค่า DRC ที่ได้สูงกว่าค่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราที่แท้จริงต่ออัตราแลกเปลี่ยนทางการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการแปรรูปหางนมผงเป็นนมคั้นรูปพาสเจอร์ไรซ์

อุตสาหกรรมนมสดยูเอชที มีค่า DRC ในการแปรรูปนมดิบเป็นนมพร้อมดื่มชนิดยูเอชที เท่ากับ 0.74 ค่า DRC ที่ได้ต่ำกว่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราที่แท้จริงต่ออัตราแลกเปลี่ยนทางการ แสดงว่าประเทศมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการแปรรูปนมดิบเป็นนมพร้อมดื่มยูเอชที

อุตสาหกรรมนมคั้นรูปยูเอชที มีค่า DRC ในการผลิตเป็นนมคั้นรูปยูเอชที เท่ากับ 0.90 ค่า DRC ที่ได้เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงต่ออัตราแลกเปลี่ยนทางการแล้วมีค่าต่ำกว่าเล็กน้อย แสดงว่าประเทศมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตนมคั้นรูปยูเอชที

อุตสาหกรรมนมข้นหวาน มีค่า DRC ในการผลิตเท่ากับ 1.09 ค่า DRC ที่ได้เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงต่ออัตราแลกเปลี่ยนทางการแล้วมีค่ามากกว่า แสดงว่าประเทศไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตนมข้นหวาน

อุตสาหกรรมนมผง มีค่า DRC ในการผลิตเท่ากับ 1.10 ค่า DRC ที่ได้เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงต่ออัตราแลกเปลี่ยนทางการแล้วมีค่าเท่ากัน แสดงว่าประเทศสามารถได้รับหรือออมเงินตราต่างประเทศได้ 1 หน่วย โดยใช้ทรัพยากรภายในประเทศประมาณ 1 หน่วยเช่นกัน

อุตสาหกรรมไอศกรีม มีค่า DRC ในการผลิตเท่ากับ 2.22 ค่า DRC ที่ได้เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงต่ออัตราแลกเปลี่ยนทางการแล้วมีค่ามากกว่า แสดงว่าประเทศไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตไอศกรีม

อุตสาหกรรมนมเปรี้ยว มีค่า DRC ในการผลิตเท่ากับ 1.58 ค่า DRC ที่ได้เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงต่ออัตราแลกเปลี่ยนทางการแล้วมีค่ามากกว่า แสดงว่าประเทศไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตนมเปรี้ยว

การวัดผลกระทบดุลการชำระเงินอันเนื่องมาจากการผลิตนมดิบเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมนมพร้อมดื่ม

การวัดผลกระทบดุลการชำระเงินอันเนื่องมาจากการผลิตนมดิบเพื่อนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมนมพร้อมดื่ม หมายถึง การหามูลค่าเงินตราต่างประเทศที่เกิดจากการประหยัดอันเนื่องมาจากการผลิตนมดิบภายในประเทศแทนการนำเข้าทางนมผง ตามวิธีการศึกษาหน้า

ผลของการศึกษาสรุปได้ว่า ในปี 2530 ผลิตนมดิบได้ 79,100 ตัน สามารถประหยัดเงินตราต่างประเทศได้ 476,585,410 บาท

การวัดโอกาสความเป็นไปได้ของการใช้น้ำนมดิบในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นม

เนื่องจากในปี 2534 ปริมาณนมดิบที่ผลิตได้ในประเทศจะมากกว่าการนำไปแปรรูปเป็นนมพร้อมดื่ม เมื่อพิจารณาถึงความสามารถที่จะใช้น้ำนมดิบแทนการใช้ผลิตภัณฑ์นมและหางนมผงจากต่างประเทศแล้ว อุตสาหกรรมนมผงมีความเหมาะสมมากที่สุดเนื่องจากประเทศไทยต้องนำเข้าผลิตภัณฑ์นมผงธรรมดาและนมผงเลี้ยงทารก มีมูลค่าสูงถึงปีละ 1,242 ล้านบาท และจากผลการวิจัยในหน้า สรุปได้ว่าอุตสาหกรรมนมผงผลิตนมผงโดยค่า DRC เท่ากับ 1.10 นั่นคือเป็นอุตสาหกรรมที่มีการใช้ทรัพยากรภายในประเทศประมาณ 1.10 หน่วย สามารถได้รับหรือออมเงินตราต่างประเทศได้ 1 หน่วย ถ้ามีการผลิตนมผงในประเทศจะทำให้มีการใช้ทรัพยากรภายในประเทศอื่นๆ ก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น แต่ถ้าไม่มีการผลิต และนำเข้าแทนแล้วประเทศจะ

ต้องเสียเงินตราต่างประเทศพร้อมทั้งไม่มีการใช้ทรัพยากรภายในประเทศเลย แต่ถ้าให้ผลิตภัณฑ์นมชั้นหวานใช้นมดิบแทนแล้ว เนื่องจากนมชั้นหวานเป็นอาหารของคนชั้นกลางและคนชั้นล่าง ถ้าให้ใช้นมดิบซึ่งมีราคาแพงแทนหางนมผงแล้ว ผู้บริโภคจะต้องเดือนร้อนอย่างแน่นอน

สาเหตุสำคัญที่ทำให้อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมที่ใช้วัตถุดิบจากต่างประเทศผลิตผลิตภัณฑ์นมโดยไม่มีรายได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเนื่องจาก อุตสาหกรรมเหล่านี้มีการใช้ปัจจัยที่สามารถค้าระหว่างประเทศได้ ๗.ราคาตลาดโลก ในสัดส่วนที่สูงมากเมื่อเทียบกับผลผลิต ๗.ราคาตลาดโลก อีกทั้งใช้ทรัพยากรและทุนภายในประเทศ ๗.ต้นทุนค่าเสียโอกาส ในสัดส่วนที่น้อย เมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมที่ใช้นมดิบเป็นวัตถุดิบในการผลิต อย่างเช่น อุตสาหกรรมนมพร้อมดื่มพาสเจอร์ไรซ์และนมคั้นรูปพาสเจอร์ไรซ์ ผลผลิต ๗.ราคาตลาดโลกเท่ากับ 10.1437 บาทต่อกิโลกรัม นมพร้อมดื่มพาสเจอร์ไรซ์ใช้ปัจจัยที่สามารถค้าระหว่างประเทศได้ ๗.ราคาตลาดโลก 1.6842 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนนมคั้นรูปพาสเจอร์ไรซ์ใช้ 3.6687 บาทต่อกิโลกรัม การใช้ต้นทุนทรัพยากรและทุนภายในประเทศ ๗.ต้นทุนค่าเสียโอกาส นมพร้อมดื่มพาสเจอร์ไรซ์ใช้ 7.2436 บาทต่อกิโลกรัม นมคั้นรูปพาสเจอร์ไรซ์ใช้ 3.8362 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้นมพร้อมดื่มพาสเจอร์ไรซ์มีกำไรทางสังคม ๗.อัตราแลกเปลี่ยนเงา 1.3107บาทต่อกิโลกรัม แต่นมคั้นรูปพาสเจอร์ไรซ์ทำให้เกิดผลเสียต่อสังคม ๗.อัตราแลกเปลี่ยนเงา 1.1566 บาทต่อกิโลกรัม เมื่อพิจารณาถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบแล้ว อุตสาหกรรมนมพร้อมดื่มพาสเจอร์ไรซ์มีการใช้ทรัพยากรภายในประเทศเพียง 0.79 สามารถได้รับหรือออมเงินตราต่างประเทศได้ 1 หน่วย ขณะที่อุตสาหกรรมนมคั้นรูปพาสเจอร์ไรซ์มีการใช้ต้นทุนทรัพยากรภายในประเทศถึง 1.29 ในการที่จะได้รับหรือออมเงินตราต่างประเทศ 1 หน่วย

จากแนวความคิดทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุนการใช้ทรัพยากรภายในประเทศกล่าวว่า ประเทศควรจะผลิตสินค้าที่สามารถใช้ต้นทุนที่ต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในกรณีของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมก็เช่นเดียวกัน อุตสาหกรรมนมดิบเป็นอุตสาหกรรมต้น ผลิตนมดิบโดยไม่มีรายได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ แต่อุตสาหกรรมนมพร้อมดื่ม ผลิตนมพร้อมดื่มทั้งชนิดพาสเจอร์ไรซ์และยูเอชทีได้อย่างมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมากขึ้น เมื่อพิจารณาถึงทฤษฎีเกี่ยวกับ ต้นทุนการใช้ทรัพยากรภายในประเทศแล้วก็ควรจะผลิตนมดิบ แต่เมื่อพิจารณาอุตสาหกรรม

นมคินรูปพาสเจอร์ไรซ์และนมคินรูปยูเอชทีแล้ว กลับมีการใช้ต้นทุนทรัพยากรภายในประเทศสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับนมพร้อมดื่มพาสเจอร์ไรซ์และยูเอชที แสดงให้เห็นว่าในกรณีของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมในประเทศไทยที่นำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศจะมีการใช้ปัจจัยที่สามารถค้าระหว่างประเทศได้ ณ.ราคาตลาดโลกสูงจนทำไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ อีกทั้งทรัพยากรและทุนภายในประเทศ ณ.ต้นทุนค่าเสียโอกาสก็ไม่มีการใช้เท่าที่ควร ทำให้ไม่เกิดประโยชน์ต่อสังคม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา การใช้นมดิบในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นม โดยพิจารณาจากการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรมนมดิบ และอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆแล้ว มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ความเหมาะสมในการใช้นโยบายของรัฐ จากผลของการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าในการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงโคนมให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มผลผลิตนมดิบให้เพียงพอที่จะนำมาใช้เป็นวัตถุดิบแปรรูปเป็นนมพร้อมดื่มแทนหางนมผงที่สั่งเข้า ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจต่อประเทศมากกว่าผลเสีย เนื่องจากการใช้นมดิบในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมที่ผลิตในปัจจุบันสามารถผลิตได้อย่างมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ จึงสรุปได้ว่านโยบายการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมของรัฐบาลมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง และควรจะขยายการดำเนินงานให้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้นโยบายในส่วนนี้จะมีความเหมาะสมและถูกต้องก็ตาม รัฐไม่ควรที่จะมองและแก้ไขเฉพาะปัญหาการขาดแคลนนํ้านมดิบเท่านั้น แต่ควรที่จะพิจารณาถึงปัญหาและปัจจัยอื่นๆ ด้วยดังนี้

1.1 ควรจะพิจารณาลดต้นทุนการผลิตนํ้านมดิบด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตนํ้านมดิบให้มากขึ้น โดยพยายามปรับปรุงวิธีการเลี้ยงโคนมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้แม่โคสามารถให้นมได้ในปริมาณมากกว่าปริมาณเฉลี่ยในปัจจุบัน

1.2 เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตนมดิบกับราคานมดิบที่เกษตรกรได้รับในปี 2530 แล้วปรากฏว่า เกษตรกรมีกำไรจากการขายนมดิบร้อยละ 61.12 ต่อกิโลกรัม

ซึ่งจะเห็นว่าเป็นการค้าขายที่มีผลกำไรสูงมาก เนื่องจากรัฐบาลต้องการคุ้มครองเกษตรกรให้มีรายได้สูงพอจนไม่หันไปทำการเกษตรที่ผลผลิตเกินความต้องการ ดังนั้นรัฐควรจะพยายามช่วยลดความแตกต่าง ระหว่างราคาขายนมดิบกับต้นทุนการผลิตน้ำนมดิบให้น้อยลง โดยการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรทางด้านบริการเกี่ยวกับการรักษาโรคโค หรือการให้บริการเกี่ยวกับด้านอื่นๆ แทน เพื่อให้เกษตรกรยอมขายนมดิบในราคาที่ต่ำลง

1.3 การขยายตลาดน้ำนมดิบและนมพร้อมดื่มให้มากขึ้น จากผลของข้อ 1.1 และ 1.2 เมื่อราคาน้ำนมดิบลดลงจะทำให้ต้นทุนการแปรรูปนมดิบเป็นนมพร้อมดื่มลดลงด้วย จนอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมอื่นจะสามารถใช้นมดิบเป็นวัตถุดิบได้

1.4 การให้ความรู้เกี่ยวกับนมและการส่งเสริมให้ประชาชนบริโภคนมด้วยการเผยแพร่ถึงคุณค่าอาหารนมของนมในโรงเรียน ส่งเสริมให้เด็กดื่มนมเป็นประจำ โดยขอความร่วมมือจากอุตสาหกรรมนมและสหกรณ์โคนมต่างๆ ขายนมในราคาพิเศษเพื่อเป็นการโฆษณาผลิตภัณฑ์นมของตนเองด้วย